

เทศบาลเมืองแม่เหิยะ Mae Hia Town Municipality

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยง
ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต
เทศบาลเมืองแม่เหิยะ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕
รอบ เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕
(รอบ ๖ เดือน)

หน่วยตรวจสอบภายใน
เทศบาลเมืองแม่เหิยะ

คำนำ

การบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและควบคุม ในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวม ดังนั้น “การบริหารความเสี่ยงที่ดี” คือการที่คนในองค์กรมีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรอยู่เสมอ อีกทั้งมีการร่วมกันวางแผน ป้องกันและควบคุมให้เหมาะสมกับภารกิจเพื่อลดสภาพปัญหาหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจสร้างความเสียหายหรือความสูญเสียให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต และดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ ขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงาน ทุกสำนัก/กอง มีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามแบบประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งเป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดปัญหา หรือความเสียหายให้ระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการขับเคลื่อน ธรรมนูญการเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน๕๕๗ เรื่อง ๒ มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหการทุจริต ประพฤติ มิชอบ ที่ กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

เทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงาน มีมาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิด การทุจริตซึ่งเป็น มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ ต่อไป

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
เทศบาลเมืองแม่เหิยะ
มกราคม ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
- หลักการและเหตุผล	๑
- วัตถุประสงค์	๒
- เป้าหมาย	๒
- ประโยชน์ที่ได้รับ	๓
บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
- ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและความหมาย	๔
- ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน	๕
- สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน	๘
- รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน	๑๐
- ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน	๑๒
- ความรู้ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง	๑๔
บทที่ ๓ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
- การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กร	๑๖
- ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ	๑๗
ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	๑๘
ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๑๙
ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (หาค่าเฉลี่ยรวม)	๒๐
ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๒๒
ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง	๒๓
ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	๒๗
ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	๓๑
ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	๓๒
ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	๓๔
ภาคผนวก	
- สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)	๓๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวันจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการมั่นคงของชาติ เป็นปัญหาระดับต้นๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากเกิดขึ้นทุกภาคส่วนในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคการเมือง ภาคราชการในเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักถูกมองจากภายนอกสังคมว่า เป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และมักปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อ และรายงานของทางราชการอยู่เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการกระจายอำนาจ และความศรัทธาต่อระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทย เรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมีผลทางลบ สอดคล้องกับการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินการทุจริตคอร์รัปชันทั่วโลก ที่จัดตั้งโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ โดยปี ๒๕๖๓ ตามดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index) ซึ่งเป็นการวัดคะแนนจากหลากหลายแหล่งที่มา โดยไทยได้คะแนน ๓๖ จาก ๑๐๐ คะแนนเต็ม และอยู่ในอันดับที่ ๑๐๔ จาก ๑๘๐ ต่อเนื่องจากปี ๒๕๖๒ โดยอยู่ในลำดับที่ ๕ ของอาเซียน ขณะที่สิงคโปร์ได้ ๘๕ คะแนนและอยู่ที่อันดับที่ ๓ ของโลก และอันดับหนึ่งของโลกเป็นของเดนมาร์กและนิวซีแลนด์ที่ ๘๘ คะแนน

แม้ในช่วงระยะที่ผ่านมาประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปราบปรามและป้องกันการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นร่วมเป็นภาคีภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ การจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้ว ๓ ฉบับ แต่ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยไม่ได้มีแนวโน้มที่ลดลง สาเหตุที่ทำให้การทุจริตเป็นปัญหาที่สำคัญในสังคมไทย ประกอบด้วยปัจจัยทางด้านพื้นฐาน โครงสร้างทางสังคม ซึ่งเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แนวดิ่ง หรืออีกนัยหนึ่งคือพื้นฐานของสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะในหมู่ญาติพี่น้องและพวกพ้อง ยึดติดกับกระแสนิยมนิยม วัตถุนิยม ติดความสบาย ยกย่องคนที่มีเงินและมีอำนาจ คนไทยบางคนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติที่ยอมรับได้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมและวัฒนธรรมไปแล้ว ผ�วกับปัจจัยทางด้านการทำงานที่ไม่ได้บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนไว้ด้วยกัน ซึ่งส่งผลให้การกระทำของกลไกหรือความพยายามที่ได้กล่าวข้างต้นไม่สามารถทำได้อย่างเต็มศักยภาพ ขาดความเข้มแข็ง

ปัจจุบันยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ใช้อยู่เป็นฉบับที่ ๓ เริ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมุ่งสู่เป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสังคมใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์

“ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประเทศไทยได้รับประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งการจะทำให้มีคะแนนที่สูงได้นั้นการบริหารงานภาครัฐต้องมีระดับธรรมาภิบาลที่สูงขึ้นเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนต้องมีพฤติกรรมแตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ ในทางทุจริตประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับดัชนีการรับรู้ทุกชนิด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับเจตจำนงทางการเมือง ในการต่อต้านการทุจริตของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. เพื่อยกระดับจิตสำนึกรับผิดชอบในผลประโยชน์ของสาธารณะ ของข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น
๓. เพื่อให้การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)
๔. เพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม (people's participation) และตรวจสอบ (people's audit) ของภาคประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๕. เพื่อพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. เป้าหมาย

๑. ข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนท้องถิ่น ปราศจากการก่อให้เกิดข้อสงสัยในการประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม การขัดกันแห่งผลประโยชน์และแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
๒. เครื่องมือมาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่สามารถป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการ
๓. โครงการ กิจกรรม มาตรการ ที่สนับสนุนให้สาธารณะและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และตรวจสอบการปฏิบัติหรือบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔. กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบ ควบคุม ถ่วงดุล การใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนงาน ที่มีประสิทธิภาพ ลดโอกาสในการกระทำทุจริต และประพฤติมิชอบจนเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน

๔. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น มีจิตสำนึกรักท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำมาซึ่งการสร้างค่านิยมและอุดมการณ์ในการต่อต้านการทุจริต จากการปลูกฝังหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาล รวมถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวันได้

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารราชการเป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความโปร่งใสเป็นธรรมและตรวจสอบได้

๓. ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ รวมถึงร่วมตรวจสอบในฐานะพลเมืองที่มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น อันจะนำมาซึ่งการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ที่มีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังการทุจริต

๔. สามารถพัฒนาระบบกลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังการทุจริต

๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทาง การบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพ ลดโอกาสการกระทำทุจริต และประพฤติมิชอบจนเป็นเรื่องที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน ในการเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจ และให้ความร่วมมือกันเป็นเครือข่าย ในการเฝ้าระวังการทุจริตที่เข้มแข็งยั่งยืน

บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของชาติรูปแบบหนึ่ง ซึ่งหลายคนหรือองค์กรมองข้ามเพราะคิดว่าไม่สำคัญและไม่ใช่ปัญหาของตนเอง หรือบางครั้งมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ซึ่งแท้จริงแล้วปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวพัน และเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมทุกคน โดยปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐนี้ อาจมีสาเหตุหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ความยากจนของข้าราชการชั้นผู้น้อย ความอยากได้อะไรก็มี การขัดกันของผลประโยชน์ การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ฯลฯ ดังนั้น เทศบาลเมืองแม่เหิยะ จึงต้องทำความเข้าใจ หรือศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่มีความเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตและการบริหารความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทุจริต เพื่อค้นหาแนวทางในการดำเนินการประเมินความเสี่ยงและดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ให้มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งการศึกษาในส่วนนี้ผู้จัดทำได้ทำการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและความหมาย
๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน
๓. สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน
๔. รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน
๕. ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน
๖. ความรู้ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

๑. ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและความหมาย

ความหมายการทุจริต พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมาย การทุจริต คือ ประพฤติชั่วคดโกง ไม่ซื่อตรง

ประมวลกฎหมายอาญาให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๑ (๑) ได้บัญญัติว่า โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ได้บัญญัติว่า ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหื่อนหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ บัญญัติว่า ทุจริตในภาครัฐ หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติดมิชอบในภาครัฐ ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่ง หรือปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติใดๆ ในพฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อ แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ได้กำหนดความหมาย การทุจริตคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ญาติพี่น้อง และพวกพ้อง

องค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International) ได้กำหนดความหมาย คอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจที่ได้รับ ความไว้วางใจในทางที่ผิด เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

สรุปความหมายของการทุจริต

การทุจริต (Corruption) คือ การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบเพื่อประโยชน์ต่อ ตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือประโยชน์อื่นใดอันมิควรได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานด้วยการให้หรือการรับสินบนทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การฟอกเงิน การยกยอก การปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน

๒.๑ ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Triangle Theory)

ทฤษฎีที่ได้รับความนิยม และมักถูกนำมาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาการทุจริตคอร์รัปชัน คือ ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Triangle Theory) ของ Donald R Cressey (เขียนในช่วงปีทศวรรษ ๑๙๘๐) โดยทฤษฎีดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ การทุจริตคอร์รัปชันมีโอกาส ที่จะเกิดขึ้นสูงหากมีเหตุการณ์ หรือปัจจัยเสี่ยง ที่เอื้อต่อการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันใน ๓ ด้าน ได้แก่

๑.๑ การมีความกดดัน หรือแรงจูงใจ (Pressure or Incentive) ซึ่งผู้ที่กระทำการทุจริต คอร์รัปชันจะมีความกดดัน หรือมีแรงจูงใจ ให้กระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งแรงผลักดันอาจเกิดจาก (๑) ความกดดันในการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กิจการที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยใช้ตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการเงินตามระยะเวลาที่กำหนดไว้สูงเกินไป เช่น รายได้ของยอดขาย ผลกำไรที่ได้รับ ฯลฯ ซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานทำไม่ได้ตามที่กำหนดไว้จะถูกลงโทษ เจื่อนใจเหล่านี้มักเป็นความกดดันที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน โดยวิธีการแก้ไขรายละเอียดและตัวเลขบัญชีในรายงานที่ เสนอต่อผู้บริหาร (๒) ความกดดัน และแรงจูงใจส่วนตัว หรือส่วนบุคคล เช่น ความเดือนร้อนทางการเงิน เฉพาะหน้า หรือบางกรณีอาจเกิดขึ้นจากอุปนิสัยส่วนตัว เช่น ติดการพนัน การใช้ยาเสพติดสุรุ่ยสุร่าย และเป็นคนที่มียุติสนัยชอบความท้าทาย เป็นต้น

๑.๒ การมีโอกาสในการกระทำผิด (Opportunity) กล่าวคือ การมีโอกาสในการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันนั้น โอกาสที่เอื้อต่อการจะปกปิดการกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน โอกาสที่จะแปลงสภาพของทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตคอร์รัปชัน โอกาสในการกระทำผิดที่เกิดจากจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายในองค์กร หรือระบบการตรวจสอบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่ไม่สามารถ ตอบสนองได้อย่างทันที่ทันใด (ทันเวลา) เป็นต้น ซึ่งข้อบกพร่องของระบบการควบคุม หรือมาตรการ ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น ขาดการแบ่งแยกหน้าที่ที่มีความเสี่ยงต่อการสร้างความเสียหาย ให้แก่องค์กรการละเมิด หรือการยกเว้นการควบคุม (ลักษณะงานบางอย่างไม่ต้องได้รับการตรวจสอบ) ขาดการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ทรัพย์สิน และระบบสารสนเทศที่มีความสำคัญ ส่วนระบบการควบคุม การทุจริตคอร์รัปชันแบบค้นพบ เช่น ไม่มีร่องรอยที่

สามารถตรวจสอบได้ ทำให้สามารถกระทำความผิด ได้โดยไร้ร่องรอย หรือระบบตรวจพบได้ยากไม่มีระบบการควบคุมแบบอัตโนมัติการค้นพบการกระทำความผิด ได้ในระยะเวลาที่เกิดขึ้นจริง ไม่มีการตรวจนับทรัพย์สินและตรวจสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

๑.๓ การมีข้ออ้าง หรือการใช้เหตุผล ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกดีขึ้น (Rationale) เช่น การอ้างถึงความจำเป็น ความเดือดร้อนส่วนตัว การอ้างว่าเป็นธรรมเนียม หรือเป็นประเพณีที่ต้องกระทำการ อ้างว่าไม่ทราบว่สิ่งที่ตนเองกระทำนั้นเป็นความผิดเพราะเนื่องจากใคร ๆ ก็ทำกัน หรืออ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การตกแต่งตัวเลขการเงินให้มีกำไรเพื่อให้ผู้ถือหุ้นเกิดความพึงพอใจ หรือเพื่อต้องการได้รับเงินปันผล และราคาหุ้นเพิ่มสูงขึ้น หรืออ้างว่าทำเพื่อ ไม่ให้กิจการล้มละลาย เป็นต้น

๒.๒ ทฤษฎีการขัดกันแห่งประโยชน์ (Conflict of Interests Theory)

ทฤษฎีนี้สามารถอธิบายถึงผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันในเรื่องของผลประโยชน์ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งตามทฤษฎีนี้คำว่า “การทุจริตคอร์รัปชัน” จะมีความหมายที่กว้าง ซึ่งลักษณะของความขัดแย้งมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่อยู่ในรูปแบบ ของสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมาย อาจเป็นผลประโยชน์ที่มีมูลค่าทางการเงินหรือไม่ก็ได้ หรืออาจหมายถึง ผู้บริหารที่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าสิ่งอื่นใดจนส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่างเช่น ผลประโยชน์ทับซ้อนที่ เรามักพบเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ การที่ผู้มีอำนาจในรัฐบาลเป็นคู่สัญญากับบริษัทของตนเอง การทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลภายใน การใช้ทรัพยากรของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวกับกับการทุจริตคอร์รัปชัน สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นตัวแบบในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น ซึ่งตัวทฤษฎีสามารถนำมาใช้ตั้งเป็นคำถามว่า รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันในแต่ละลักษณะนั้นเกิดขึ้น จากบุคคลกลุ่มใดในสังคม และมีลักษณะของการแสวงหาผลประโยชน์อย่างไรบ้าง

ทฤษฎีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดเรื่องหน้าที่ของหน่วยงานราชการสมัยใหม่ หรือองค์กรทางด้านการปกครองสมัยใหม่ และแนวคิดเรื่องผลประโยชน์สาธารณะที่ มีการมุ่งเน้นว่าหน่วยงานราชการสมัยใหม่มีภารกิจทำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ส่วนบุคคลสาธารณะ ได้แก่ นักการเมืองและข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีหลักจริยธรรมในการทำงาน กล่าวคือ ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเท่านั้น มิใช่เพื่อมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตัว ในขณะที่บุคคลสาธารณะต้องปลอดจากอิทธิพล หรือสิ่งล่อตัวล่อใจ เพื่อให้การตัดสินใจเป็นอิสระและเป็นกลาง ฉะนั้น หลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในหน่วยงานราชการสมัยใหม่ จึงมีไว้เพื่อให้บุคคลสาธารณะสามารถใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นการปกป้องผลประโยชน์ทั้งของประชาชนและของรัฐในเวลาเดียวกัน

คำว่า “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ในความหมายของ Kenneth Kernaghan หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบแสวงหาหรือมีผลประโยชน์ส่วนตนใน เรื่องนั้น ๆ ด้วย ส่วน Sandra William ได้ให้ความหมายว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ ข้าราชการได้เปิดโอกาสให้เงิน หรือผลประโยชน์ส่วนตัว เข้ามามีอิทธิพลต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ ของตนซึ่งจะต้องมีต่อ

สาธารณะ และ Patrick Boyer ได้ให้ความหมายว่า ในสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ รัฐมีผลประโยชน์ส่วนตัวและใช้อิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

Suemas Miller เห็นว่าการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นสถานการณ์ที่บุคคลมีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งบุคคลนั้นจะขัดกันผลประโยชน์ ถ้าหากเขาถูกขอร้องจากบุคคลอื่นให้ตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ของผู้ร้องขอโดยที่ตัวเขาเองก็มีผลประโยชน์ที่แน่นอนจากการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ส่วน **William** ให้ความหมายว่า เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีผลประโยชน์ส่วนตัว (ทางการเงิน) ที่กระทบต่อการใช้อำนาจรัฐ หรือเป็นสถานการณ์ที่ผลประโยชน์ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจหน้าที่

สำหรับองค์ประกอบของความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) นั้น **Michael McDonald** เห็นว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ (๑) มีประเด็นเรื่องผลประโยชน์ส่วนบุคคล (ทางการเงิน) (๒) เป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ และ (๓) เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นการขาดจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่

Ken Kernaghan และ John Langford ได้ประมวลการกระทำที่เข้าข่ายความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) ได้แก่ การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) ใช้อิทธิพล (Influence Padding) ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using Employer's Property for Private Advantage) ใช้ข้อมูลลับของทางราชการ (Using Confidential Information) รับงานนอก (Outside Employment or Moonlighting) และทำงานหลังออกจากตำแหน่ง (Post - Employment) ฉะนั้น การแสวงหา ผลประโยชน์จากการมีผลประโยชน์ทับซ้อนอาจมีวิธีการจัดการกับปัญหาเหล่านี้โดยการบังคับใช้ กฎหมายอย่างจริงจัง การกำหนดนโยบายของรัฐบาล การออกเป็นมติของคณะรัฐมนตรี การออกกฎหมายใหม่ การแก้ไขหรือการออกกฎระเบียบของทางราชการใหม่ ฯลฯ

การขัดกันแห่งผลประโยชน์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ อาจไม่ใช่เรื่องผลประโยชน์ทางการเงินเสมอไป แต่อาจเป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางการเมืองได้เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การได้รับ การสนับสนุนและได้รับความรักดีจากผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งการใช้นโยบายของรัฐบาล อาจจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนได้ เช่น การใช้นโยบายการเมืองของกลุ่มเสียงข้างมาก คือ นโยบายสาธารณะที่ให้ความหวังว่าจะอำนวยการประโยชน์แก่คนหมู่มาก โดยที่ภาระค่าใช้จ่ายก็เป็นของ คนส่วนใหญ่ เช่น นโยบายสวัสดิการสังคม เป็นต้น นโยบายของกลุ่มผลประโยชน์ คือ นโยบายสาธารณะ ที่ให้ประโยชน์แก่คนกลุ่มเล็ก ๆ และบีบบังคับคนกลุ่มเล็ก ๆ อีกเช่นกันที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่าย และการเมือง เพื่อผู้อยู่ใต้การอุปถัมภ์ นโยบายให้ประโยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่คนกลุ่มเล็ก ๆ ในขณะที่สังคมจะต้อง แบกรับภาระ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันที่ดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ทฤษฎีสามเหลี่ยม ของการทุจริตคอร์รัปชัน (Fraud Triangle Theory) ทฤษฎีหัวหน้า – ตัวแทน (Principal - Agent Problem Theory) และทฤษฎีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interests Theory) ล้วนแล้วแต่ เป็นพื้นฐานสำคัญของการวิเคราะห์ถึงปัญหา “การทุจริตคอร์รัปชัน” ในองค์กรภาครัฐ เพราะรูปแบบ การทุจริตคอร์รัปชันของภาครัฐมีลักษณะที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

๓. สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันมีต่าง ๆ มากมายหลายสาเหตุ เช่น

ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ในงานสัมมนา “เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในยุคปฏิรูปกันอย่างไร” ว่าสาเหตุที่สังคมไทยมีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นนั้น เนื่องมาจากเหตุผล ๓ ประการ ได้แก่ (๑) โครงสร้างเชิงอำนาจ ลักษณะสังคมไทยเป็นสังคมเป็นความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจ ระหว่างผู้มีอำนาจ กับผู้ไม่มีอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ทางตั้ง จะเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้มีอำนาจใช้ อำนาจหาประโยชน์ มีความฉ้อฉลมาก ผู้ไม่มีอำนาจจะแสวงหาความอุปถัมภ์จากเจ้านายตน สังคมใด ที่มีความสัมพันธ์ทางตั้ง ที่เรียกว่า Vertical Relationship เศรษฐกิจจะไม่ดี การเมืองจะไม่ดีและ ศิลธรรมจะไม่ดี (๒) แนวทางการพัฒนา ที่ผ่านมารับแนวทางการพัฒนาของตะวันตกเข้ามา ที่เน้นเงิน เป็นตัวตั้ง ดังนั้นจึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน (๓) ความอ่อนแอในระบบ ทั้งระบบการเมือง ระบบราชการ ระบบการศึกษา ระบบศาสนา ระบบสื่อมวลชน สุทธิ อาภาศฤกษ์ กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันว่า เกิดจากสาเหตุใน ตัวบุคคล ผู้กระทำความผิด ซึ่งมีองค์ประกอบ ๔ ประการ ได้แก่ การมีโอกาสน การมีสิ่งจูงใจ หรือสิ่งล่อใจ การเสี่ยงภัยโดยผลที่จะได้รับคุ้มค่านมากกว่าการถูกจับกุมและประการสุดท้ายได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ กล่าวถึงสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันว่าเกิดจากความชั่วใน จิตใจ ของบุคคล และการขาดระเบียบขาดบรรทัดฐานทางสังคม

นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะได้นำเสนอผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การต่อต้าน คอร์รัปชันในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยได้กล่าวถึงต้นตอ หรือสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันใน ราชอาณาจักรไทย ว่าเกิดจากอำนาจหน้าที่ของรัฐ ๒ ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ อำนาจการอนุญาตให้ละเว้นจาก การปฏิบัติตาม กฎระเบียบ เช่น การทุจริตคอร์รัปชันในกระบวนการจัดเก็บภาษีศุลกากร เป็นต้น สำหรับ ด้านที่สอง เกิดจาก อำนาจการจัดสรรผลประโยชน์หรือสิทธิในการใช้ทรัพยากร เช่น การสัมปทานต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้างหรือการ ใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการทำโครงการต่าง ๆ เป็นต้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ เห็นว่าโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่ง ซึ่งเป็นสาเหตุของ การทุจริตคอร์รัปชันที่มีอยู่เนื่องจาก

๑. ระบบการเมืองและระบบราชการมีเกราะกำบังที่แน่นหนา โดยอำนาจทางการเมือง อยู่ในมือของกลุ่มคนเพียงไม่กี่กลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น มีอำนาจเงิน คนกลุ่มนี้มี สัมพันธภาพที่แน่นหนากับประชาชนท้องถิ่นทั่วไป กลุ่มธุรกิจ และข้าราชการประจำ ส่วนระบบราชการ ประจำจะมี โครงสร้างปิด และมีสัมพันธภาพที่ยึดโยงอย่างแน่นหนาระหว่างข้าราชการระดับต่าง ๆ ระบบที่แน่นหนา นี้จะส่งผลทำให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างคนในกลุ่มอย่างลงตัว มีการปกปิด การกระทำผิดอย่างแนบเนียน มีฐานอำนาจที่หากใครบังอาจเอื้อมมือเข้าไปแก้ไขอาจเดือดร้อนได้ ดังนั้น ประชาชนจึงมักไม่มีความรู้เห็นหรือไม่กล้าเข้าไปแทรกแซงการกระทำผิดต่าง ๆ ของคนกลุ่มนี้ หรือสื่อมวลชนแม้จะล่วงรู้ถึงการกระทำผิดแต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้มาก เนื่องจากยังไม่มี ระบบที่ประกันความปลอดภัยในชีวิตของเขาได้อย่างเพียงพอ รากลึกของฐานอำนาจที่ฝังอยู่ในระบบ ส่งผลให้คนกลุ่มนี้สามารถทุจริตคอร์รัปชันต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการ ร่วมกันโกง การช่วยกันปกปิด การบิดเบือนเอกสาร การที่หัวหน้าปกป้องลูกน้อง การทำลายคู่แข่ง การหาช่องโหว่ของกฎหมาย การใช้เส้นสาย การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และการล่อด้วยผลประโยชน์เพื่อเปิดช่องการ

ทุจริตคอร์รัปชันการส่งถ่ายอำนาจผ่านระบบเครือญาติ หรือแม้กระทั่งการคุกคามขู่เชิญทำลายผู้ที่ตั้งตนขึ้นเป็นคู่แข่งตน

๒. ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่แข็งแกร่ง ภาคประชาชนยังขาดความตื่นตัวประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้สึกเดือดร้อน หรือรับรู้ถึงผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชันในระบบเท่าที่ควรเป็น ภาคประชาสังคมซึ่งอันที่จริงควรจะมีบทบาทในการ ปกป้องผลประโยชน์ในกลุ่มของตนกลับทำได้อย่างจำกัด ประชาชนไม่เคยชินกับการรวมกลุ่มกัน อีกทั้ง ยังขาดผู้นำ ที่มีอุดมการณ์และมีจำนวนไม่มากพอที่จะช่วยกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งประชาชนที่เคยได้รับผลประโยชน์ส่วนตัวจากนักการเมืองหรือจากระบบราชการ เช่น ได้รับเงินทุกครั้งที่เลือกตั้ง หรือติดสินบน ข้าราชการจะทำให้ธุรกิจดำเนินไปได้เร็วกว่า ย่อมไม่เห็นว่าการคอร์รัปชันส่งผลเสียต่อเขา เขาย่อมมีความคิดว่าการรักษาความสัมพันธ์ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ของนักการเมือง และข้าราชการส่ง ผลดีต่อตนเอง ดังนั้น จึงเป็นการยากที่คนเหล่านี้จะเปลี่ยนใจหันมาต่อต้านคอร์รัปชันและยึดมั่นใน ความถูกต้อง เพราะเขาจะต้องเสียผลประโยชน์หากกระทำเช่นนั้น

๓. ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกในสังคม ที่เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน อาทิ ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์เช่น คณานิยมน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า และใช้ความกตัญญูในทางที่ผิด ฯลฯ ค่านิยมในสังคมชนานิยม เช่น ยกย่องเงินทอง ยกย่องวัตถุ ซื่อเสียงเกียรติยศ ฯลฯ ค่านิยมในสังคมรู้ รักษาตัวรอดเป็นยอดดีเช่น เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม อย่าแกว่งเท้าหาเสี้ยน ประนีประนอม ฯลฯ ค่านิยมเหล่านี้ส่งเสริมให้คนในสังคมไม่เฉพาะนักการเมืองหรือข้าราชการเท่านั้น แม้แต่ประชาชน ธรรมดาทั่วไปยังมีแนวโน้มของความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคารพกฎหมายของบ้านเมือง ไม่มีระเบียบวินัย จนเรียกได้ว่าเป็นลักษณะทั่วไปของคนในสังคม

๔. การขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ปัจจุบันคนในสังคมยังขาดอุดมการณ์ ขาดจิตสำนึก เพื่อส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองข้าราชการ นักธุรกิจและประชาชน เนื่องจากประเทศชาติไม่เคยมี อุดมการณ์ที่ยึดโยงให้คนแต่ละคนปรารถนาที่จะทำประโยชน์ให้ประเทศชาติ จึงมีจำนวนน้อยเท่านั้น ที่มุ่งหมายเข้ามาอยู่ในระบบต่าง ๆ ในสังคมเพื่อปกป้องประโยชน์ของประเทศชาติ ในขณะที่คนส่วนใหญ่ เข้ามาเพื่อประโยชน์ของตนเอง เพื่อประโยชน์ของพวกเขาพ่อและญาติมิตรในกลุ่มของตน นักการเมืองนั้น หากมีการสร้างระบบต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อต่อต้านผลประโยชน์ทั้งทางตรงทางอ้อม ส่วนชาวบ้านซึ่งเคย ได้รับเงินซื้อเสียง หากต่อไปเขาไม่ได้เงินนั้น เพราะการตรวจสอบดีขึ้น แทนที่เขาจะยินดีทำตามด้วย หัวใจที่ตระหนักรู้ว่าเป็นผลดีต่อภาพรวม เรา กลับจะเห็นเขาพยายามหาทางหลบเลี่ยงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับเงินรางวัลหรือของกำนัล ทั้งนี้เกิดจากการอยากได้ผลประโยชน์เข้าตัวมากกว่า รักษาผลประโยชน์ของชาตินั่นเอง

สรุปสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น เพราะช่องโหว่ทางกฎหมาย เช่น การเปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจได้อย่างมากมายในการวินิจฉัยสั่งการ ไม่ว่าจะเป็นไปในทางผ่อนผันหรือเข้มงวด ให้คุณให้โทษแก่บุคคลที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องได้ ในบางกรณีอาจปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วหรือเตะถ่วงเรื่องให้ช้าก็ได้ ซึ่งการที่กฎหมายเปิดช่องให้ดังกล่าวทำให้ ประชาชนต้องมอบผลประโยชน์บางอย่างเพื่อให้เรื่องของตนได้ผ่านการพิจารณาอย่างที่ต้องการ การที่ข้าราชการดำเนินการได้ตามใจดังกล่าวเป็นเพราะระบบราชการติดตามตรวจสอบของไทยไม่มี ประสิทธิภาพ อีกทั้ง การทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ ออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ สาเหตุทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง กับสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

๔. รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชัน

การทุจริตคอร์รัปชันในอดีตมีการจำแนกออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ (๑) การกระทำผิด กฎหมาย “เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการ” หมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่กระทำใด ๆ หรือการละเว้นการกระทำใด ๆ การเรียก/การรับทรัพย์สินและ “ความผิดต่อเจ้าพนักงาน” หมายถึง การที่บุคคลทั่วไปกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน (๒) การกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดศีลธรรม หรือ จรรยาบรรณ เช่น ข้าราชการทหารชั้นผู้ใหญ่ นำเอาทหารชั้นผู้น้อยไปใช้ในกิจการส่วนตัว และ (๓) การได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยศีลธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ผิดทั้งกฎหมายและจรรยาบรรณ เช่น กรณีที่ข้าราชการได้รับค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง แม้ว่าจะมีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดอัตราค่าตอบแทนเหล่านั้น เนื่องจาก ได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นประจำอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาลักษณะของการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันเราจะพบว่ามีความแตกต่างจากในอดีต ทั้งในแง่ของฐานความผิด ความซับซ้อนของรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชัน การสร้างเครือข่ายการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นระบบและความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันของ ประเทศไทยในปัจจุบัน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ รูปแบบ ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ ด้านการเงินและการบัญชี การทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อจัดจ้าง การแสวงหาผลประโยชน์จากงาน ที่ให้บริการประชาชน งานตรวจสอบหรืองานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และการจ่ายสินบน

วิทยากร เชียงกุล ได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูล และมีการแบ่งรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันออกเป็น ๘ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑. การยักยอก (Embezzlement) ซึ่งสามารถเป็นไปได้ ทั้งการแอบเอางบประมาณ หรือทรัพย์สินของรัฐมาเป็นของตนเอง

๒. การที่เจ้าหน้าที่รัฐเรียกรับเงินจากภาคธุรกิจ (Extortion) หรือการที่ภาคธุรกิจให้สินบนหรือผลประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐ ภายหลังเสร็จสิ้นภาระงานนั้น ๆ หรืองานประสบความสำเร็จ รวมทั้ง การที่เจ้าหน้าที่ตัดสินใจให้ทำหรือไม่ให้ทำอะไรบางประการ ซึ่งทำให้ผู้ให้สินบนได้รับประโยชน์เหนือคู่แข่ง

๓. การเลือกจ้างบุคคล หรือการแต่งตั้งญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องของตน (Nepotism)

๔. การทำสัญญาจ้างเหมา หรือการให้สัมปทาน เฉพาะกลุ่มนายทุน หรือพวกพ้องที่ให้ การสนับสนุน (Cronyism)

๕. การใช้ข้อมูลภายในของรัฐที่เป็นความลับ เพื่อซื้อ - ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ (Insider Trading) เช่น กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐรู้ข้อมูลล่วงหน้าว่า รัฐบาลประกาศลดค่าเงิน และนำข้อมูลเหล่านี้ ไปบอกให้นักธุรกิจ หรือนักลงทุน เพื่อดำเนินการซื้อขายเพื่อกำไร

๖. การฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นการโยกย้าย ถ่ายเทเงินในบัญชีที่ได้จาก การทุจริตคอร์รัปชัน ฉ้อฉล หรือมีที่มาโดยผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรม (การพนัน การค้าของเถื่อน การเป็น นายหน้าค้าแรงงาน ฯลฯ) เข้าไปหมุนเวียนในธนาคาร เพื่อหลบเลี่ยงแหล่งที่มาอันไม่ถูกต้อง ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

๗. การใช้อำนาจหรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ เอื้อประโยชน์ต่อบริษัทของตนเอง และพวกพ้อง ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

๘. การเอื้อประโยชน์ (Trading Influence) เช่น การที่บริษัทให้ทำสัญญาว่าจะให้ ผลประโยชน์แก่ตัวเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การให้ตำแหน่งในบริษัทเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น เกษียณอายุ หรือพ้นจากตำแหน่ง การให้ตำแหน่งแก่เครือญาติ หรือการให้ผลประโยชน์ ทางอ้อมอื่น ๆ แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อแลกกับการที่เจ้าหน้าที่รัฐเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทนั้น ๆ

สังคีต พิริยะรังสรรค์ ได้มีการแบ่งลักษณะของรูปแบบ “การทุจริตคอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ” ออกเป็น ๘ แบบ ได้แก่

๑. การทุจริตคอร์รัปชันแบบรวบศูนย์ ซึ่งจะเกิดขึ้นในกรณีที่มีการจัดตั้งรัฐบาลเพียง พรรคเดียว และมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการกำหนดระเบียบ และเปลี่ยนแปลงแผนการดำเนินงานขององค์กรนั้น ๆ ส่งผลทำให้การทุจริตคอร์รัปชันในลักษณะนี้มีความแนบเนียน

๒. การทุจริตคอร์รัปชันแบบพลังแห่งการสนธิ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของเครือข่าย ธุรกิจเพื่อการผูกขาด

๓. การทุจริตคอร์รัปชันแบบประสานงาน ๓ ฝ่าย ซึ่งเป็นการร่วมเอาการทุจริตคอร์รัปชัน ในการบริหารราชการแผ่นดิน การทุจริตคอร์รัปชันทางด้านเศรษฐกิจ และการทุจริตคอร์รัปชันทาง การเมือง รวมเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้มีอำนาจสามารถโยกย้ายบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ หรือบุคคลภายนอก เข้ารับ ตำแหน่งสำคัญ ได้โดยง่ายดาย เป็นการใช้อำนาจเข้าแทรกแซงระบบราชการ

๔. การทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง เกิดขึ้นจากการที่ประชาชนและสังคมขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งกลายเป็นช่องทางที่ทำให้นักการเมืองสามารถกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ได้อย่างง่ายดาย

๕. การทุจริตคอร์รัปชันแบบมีอำนาจเบ็ดเสร็จ เป็นผลจากการที่นักธุรกิจ หรือกลุ่มทุน รายใหญ่ของประเทศลงเล่นการเมืองเอง ซึ่งเมื่อเข้าไปแล้วจะมีการออกกฎหมายต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ ต่อการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของตนเองและพวกพ้อง จนทำให้การกระทำอันทุจริตคอร์รัปชันของ ตนเองได้รับการรับรองจากกฎหมาย

๖. การทุจริตคอร์รัปชันโดยใช้อำนาจเข้าไปควบคุมองค์กรอิสระ ทำให้การทำงานของ ฝ่ายตรงกันข้าม (พรรคการเมืองฝ่ายค้าน) ตกอยู่ในสภาพโดดเดี่ยว และไม่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการกระทำอันเป็นการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง

๗. การทุจริตคอร์รัปชันโดยใช้วิธีการลดทอนการตรวจสอบจากภาคประชาสังคม และ การใช้ อำนาจเข้าแทรกแซงสื่อจนทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างอิสระ

๘. การทุจริตคอร์รัปชันที่อาศัยความผูกพันและระบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นประเพณีทางสังคม แบบดั้งเดิม เป็นการระบบที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องรอรับความช่วยเหลือจากรัฐเป็น หลัก

๕. ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้วและคณะ ๔๑ กล่าวว่า การทุจริตคอร์รัปชันนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การ พัฒนาประเทศ ทั้งผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่

ผลกระทบทางการเมือง การทุจริตคอร์รัปชัน อาจทำให้กฎหมายที่ควรนำออกมาใช้ถูก บิดเบือน หรือต้องล้มเลิกไป และในทางตรงกันข้าม กฎหมายที่ไม่ควรนำออกมาใช้กลับถูกผลักดันจาก ผู้มี ผลประโยชน์เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเมืองเสื่อมโทรม เนื่องจาก บรรดาผู้บริหารบ้านเมืองในระดับต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนักการเมือง และข้าราชการต่างล้วนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมในทางการเมืองการปกครอง อันจะ ทำให้เกิดความระส่ำระสาย และขาดประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ตั้งแต่ราชการบริหาร ส่วนกลาง ไปจนถึงการบริหารส่วน ท้องถิ่น เพราะใครที่ให้ประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ก็จะได้รับปฏิบัติตอบเป็นพิเศษกว่าคนอื่น การจัดซื้อจัดจ้างของ ทางการ ซึ่งใช้เงินงบประมาณแผ่นดินก็มักไม่ได้ของที่มีคุณภาพ นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังทำให้เกิด ปัญหาสำคัญทางการเมืองซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ประเทศไทยเผชิญเรื่อยมาตั้งแต่ครั้งเปลี่ยนแปลงการปกครองก็ คือ การทุจริตคอร์รัปชันนั้นทำให้ระบบการเมืองไทยไม่เข้มแข็งไม่มั่นคงบั่นทอนความสามัคคีและบ่อยครั้งที่ นำไปสู่การหยุดชะงักของการพัฒนาประชาธิปไตยและสถาบันการเมืองต่าง ๆ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การทุจริตคอร์รัปชันก่อให้เกิดปัญหาสูญเสียทรัพยากรต่าง ๆ ทั้ง ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ไปโดยเปล่าประโยชน์เงินภาษีอากรถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวมแต่กลับนำไปแบ่งปันให้กับนักการเมือง ข้าราชการ หรือ ผู้มีผลประโยชน์ เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ การบริหารงานพัฒนาประเทศจึงขาดประสิทธิภาพ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมก็ ไร้ความหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจทำให้การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติประสบ ความล้มเหลว เนื่องจากคอร์รัปชันก่อให้เกิดการขาดหลักเหตุผลทั้งในขั้นตอนการวางแผน และในขั้นการ ปฏิบัติตามแผน นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังทำให้การหารายได้เข้ารัฐ เป็นไปอย่างไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ขณะเดียวกันรัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินมากกว่าที่จะต้องใช้จ่ายไปจริง

ผลกระทบทางสังคม การทุจริตคอร์รัปชันเปรียบเสมือนโรคภัยทำให้สังคมเสื่อมโทรม อาจ ทำลายค่านิยมของสังคมให้เบี่ยงเบน หรือหันเหไปตามความต้องการของผู้หวังประโยชน์นอกจากนี้ การทุจริต คอร์รัปชันยังทำให้ผู้ที่ค่อนข้างยากจน กลายเป็นกลุ่มคนที่ไร้ความหมาย เป็นเพียงวัตถุใน การถูกแสวงหาและ ในทางตรงกันข้ามคนรวยและผู้มีอภิสิทธิ์จะได้รับประโยชน์มากขึ้น ก่อให้เกิดความอยุติธรรมขึ้นในสังคมทั้ง ก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างข้าราชการและประชาชนอีกด้วย

นอกจากนี้ การทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อให้เกิดผลเสียหาย ต่อปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทยอย่างน้อย ๔ ข้อ ดังนี้

๑. ทำให้คนกลุ่มน้อยคดโกงทรัพยากรของส่วนรวมไปเป็นของตนเองอย่างผิดกฎหมาย และจริยธรรมการเมืองไม่ได้พัฒนาเป็นประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคอย่างแท้จริง

๒. ทำให้เกิดการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศ ที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ รับประโยชน์สูงสุด เช่น มีงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขน้อยลง การก่อสร้างถนน หรือถาวรวัตถุต่าง ๆ มีคุณภาพต่ำ ต้องซ่อมแซมบ่อย อายุใช้งานน้อยกว่าที่ควรเป็น ประชาชนได้รับ บริการที่มีคุณภาพต่ำ ฯลฯ

๓. ทำให้เกิดการผูกขาดโดยนักธุรกิจการเมืองขนาดใหญ่ ไม่ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความอ่อนแอ ความด้อยพัฒนาล้าหลังขององค์กรทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน

๔. ทำให้เยาวชนและประชาชนมีค่านิยมแบบยกย่องความร่ำรวย ความสำเร็จ โดยถือว่า การโกงเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ เช่น การโกงข้อสอบ การใช้อิทธิพล เล่นพวก โกงเล็กโกงน้อยต่าง ๆ เป็นเรื่องปกติที่ใคร ๆ ก็ทำกัน ทำให้ประชาชนขาดจริยธรรม ศีลธรรม คิดแต่ในเชิงแก่งแย่งแข่งขันเอาเปรียบกันอย่างไม่เคารพกติกา ไม่มีวินัย ไม่มีจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกันเพื่อหมู่คณะกลายเป็น คนเห็นแก่ได้ที่อ่อนแอ ไร้ความภาคภูมิใจ ไร้ศักดิ์ศรี ดังนั้น การจะพัฒนาคนชุมชนและประเทศชาติ เพื่อจะร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ เป็นไปได้ยาก

วุฒิสภฯ เปรียบจริยวัฒน์ ได้แบ่งระดับการทุจริตคอร์รัปชันในมิติตามผลกระทบที่ เกิดขึ้นต่อประเทศชาติและสังคมโดยรวม ซึ่งสามารถแบ่งได้ ๓ ระดับด้วยกันดังนี้

ระดับที่ ๑ เป็นผลกระทบระหว่างเอกชนกับเอกชน ไม่มีผลที่เป็นสาระต่อรัฐบาล หรือสาธารณชน ตัวอย่างเช่น เมื่อมีคนมาประมูลขายของเหมือนกันให้รัฐบาลในราคาที่แตกต่างกัน โดยไม่มี การฮั้วไม่ว่าจะเลือกซื้อจากใคร รัฐบาลก็จ่ายเงินเท่าเดิมการทุจริตคอร์รัปชันแบบนี้ถือเป็นการทุจริต คอร์รัปชัน ระดับที่ ๑ เพราะไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อรัฐบาล หรือสาธารณชน แม้ผลที่เกิดขึ้นใน ระดับเอกชน อาจจะมีมหาศาลก็ตาม กล่าวคืออาจทำให้บริษัทของญาติมิตรเพื่อนฝูงของบรรดาร่ำรวย อย่างผิดกฎหมาย ในขณะที่บริษัทคู่ริล้มหายตายจากไป

ระดับที่ ๒ เป็นผลกระทบระหว่างเอกชนกับรัฐ การซื้อแพ่งขายถูก จนถึงการใช้สัมปทานและอำนาจผูกขาด และนายทุนไทยและต่างชาติเพื่อมาขูดรีดประชาชนดังได้กล่าวข้างต้นถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชัน ระดับที่ ๒ ทั้งนี้เพราะการูดเงินของรัฐและประชาชนไปให้เอกชนรายใดรายหนึ่ง

ระดับที่ ๓ เป็นผลกระทบในระดับยุทธศาสตร์ของประเทศในกรณีที่รัฐบาลตัดสินใจ ดำเนินนโยบายสำคัญของประเทศชาติ อย่างผิดพลาดเพียงเพราะ หวังค่าหัวคิวจนทำให้ประเทศชาติ เสียหายอย่างใหญ่หลวง

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน ว่าการทุจริตคอร์รัปชัน ก่อให้เกิดความเสียหายในหลายๆ ด้าน ตัวอย่างเช่น ในเชิงเศรษฐกิจ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มที่ผู้มีรายได้น้อยต้องแบกรับภาระมากกว่าผู้ที่มีรายได้มาก กล่าวคือ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาคนจน ซึ่งจะทำให้ความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากรในประเทศสูงขึ้นในลักษณะ

เดียวกันในภาคธุรกิจ บริษัทเล็กก็จะเป็นผู้แบกรับภาระค่าสินบนมากกว่า บริษัทใหญ่ ทำให้ธุรกิจขนาดย่อม ซึ่งเป็นบ่อเกิดของการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยในอนาคต และเป็นแหล่งสร้างงานของประเทศ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมกลับต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น สุดท้าย การทุจริตคอร์รัปชันก็นำไปสู่ความอ่อนแอของรัฐ

สรุปผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน

ไม่ว่าพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันจะมีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ต่างก็มีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล และสังคมโดยรวมอย่างหลากหลายและซับซ้อนมากเกินกว่าที่คิดการทุจริตคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ไม่แต่เฉพาะด้านเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น หากแต่ยังกระทบถึงพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านจิตวิทยาและปรัชญาของมนุษย์ด้วยในทางกลับกัน ค่านิยมเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้การทุจริตคอร์รัปชันดำรงอยู่ เติบโต และขยายตัวออกไป มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาอื่น ๆ จำนวนมาก เช่น ปัญหา สมอ่งไหล ปัญหาด้านการกระจายรายได้ปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองและเมื่อนำการทุจริต คอร์รัปชันไปผสมผสานกับปัญหาอื่น ๆ ทำให้ประเด็นเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในวงราชการเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศโดยตรง

๖. ความรู้ หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) ความเสี่ยง หมายถึง ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์หรือการดำเนินการใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จากภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่องค์กรในทางที่เสียหาย เป็นผลให้การดำเนินงานอาจ ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวมตามแนวคิดของ COSO (COSO Enterprise Risk Management)

การบริหารความเสี่ยงองค์กรโดยรวม หมายถึง กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่บุคคล ทั้งทั้งองค์กรได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ หรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงการระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับได้ เพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด ๘ ประการ ประกอบด้วย

๑. Internal Environment หรือ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ถือเป็นพื้นฐานขององค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่านิยม จริยธรรม ความสามารถของบุคลากร แนวทาง การบริหารของผู้บริหารฯ ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ดีหรือไม่ดีจะมีผลต่อการควบคุมและการบริหาร ความเสี่ยง

๒. Objective Setting หรือ การกำหนดวัตถุประสงค์ องค์กรประกอบนี้เป็นเรื่องของ การกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงขอบเขตการดำเนินงาน และทำให้สามารถ วิเคราะห์ ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์สามารถแบ่งออกได้ เป็น ๒ ระดับ ใหญ่ๆ คือ ระดับองค์กร (Entity Level) และระดับกิจกรรม (Activity Level)

๓. Event Identification หรือ การระบุถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยง โดยในองค์ประกอบนี้จะต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่จะส่งผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของ ภาวะเศรษฐกิจ ธรรมชาติ การเมือง สังคม การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โครงสร้างขององค์กร บุคลากร กระบวนการ และเทคโนโลยีขององค์กร เป็นต้น

๔. Risk Assessment หรือ การประเมินความเสี่ยง จะทำให้ทราบว่าเหตุการณ์หรือปัจจัย ที่ จะก่อให้เกิดความเสี่ยง (จากองค์ประกอบที่แล้ว) จะส่งผลกระทบอย่างไรต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ของ องค์กรหรือกิจกรรม โดยจะประเมินทั้งในด้านของความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น (Likelihood) และ ผลกระทบหากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง (Impact)

๕. Risk Response หรือ การตอบสนองต่อความเสี่ยง ผู้บริหารจะต้องกำหนดว่าจะ ตอบสนองหรือจัดการต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอย่างไร โดยการตอบสนองความเสี่ยงดังกล่าวอาจจะอยู่ในรูป ของการหลีกเลี่ยง (Avoidance) การลดหรือควบคุม (Reduction) การกระจายหรือถ่ายโอน (Sharing) และ การยอมรับ (Acceptance)

๖. Control Activities หรือ กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและแนวทาง การ ปฏิบัติงานในการควบคุมที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าแผนจัดการ/บริหารความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นนั้น ได้มีการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพมีการกำหนดผู้รับผิดชอบและระยะเวลาในการ ดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

๗. Information and Communication หรือ สารสนเทศและการสื่อสาร เป็นการ จัดหรือ กำหนดให้มีระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยง

๘. Monitoring หรือ การติดตาม หมายถึง กระบวนการในการติดตามและประเมินผล การ ดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการ/บริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประเภทของความเสี่ยง

ความเสี่ยงสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภทหลัก ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนด แผนกลยุทธ์และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์อย่างไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ทรัพยากร การปฏิบัติตามแผน และสภาพแวดล้อมอันส่งผลกระทบต่อ องค์กร เช่น การมีโครงสร้างองค์กรที่ไม่สมบูรณ์ มีการปรับเปลี่ยนบ่อย เป็นต้น

๒. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk: O) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจาก การ ปฏิบัติงานทุก ๆ ขั้นตอน โดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ระบบงาน ขั้นตอน การทำงาน อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจาก ความไม่พร้อม ในเรื่องงบประมาณ การเงิน เช่น ความผิดพลาดในการเบิกจ่าย สภาพคล่องทางการเงิน เป็นต้น ตลอดจน ความเสี่ยงจากการขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และ การจัดทำรายงาน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารการเงินได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ ซึ่ง จะส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินขององค์กร

บทที่ ๓

การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กร

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กร โดยประเมินโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะของการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนก ๗ ประเภท ได้แก่

๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล
๓. สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของระเบียบกฎหมาย
๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม
๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากส่วนต่าง ๆ
๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมีและผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

๑. โอกาส

แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมายกฎระเบียบที่ไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒. สิ่งจูงใจ

เป็นที่ยอมรับว่าสถานะเศรษฐกิจที่มั่งคั่งของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่สร้างความร่ำรวย ด้วยเหตุผลนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓. การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส

การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาประชาชน ขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลกลุ่มนี้

๔. การผูกขาด

ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ของผลประโยชน์ทางธุรกิจในบางครั้งที่พบ

บริษัทที่มีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของรัฐ รูปแบบการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงการพื้นฐาน

๕. การได้รับคำตอบแทนที่ไม่เหมาะสม

รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรม การทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่แสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่มรายได้ พิเศษให้แก่ตนเองและครอบครัว

๖. การขาดคุณธรรม จริยธรรม

ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษ ซึ่งถือเป็นเครื่องวัด ความดีของมนุษย์ แต่ในปัจจุบันพบว่า คนมีความละอายต่อบาปและความเกรงกลัวต่อบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗. มีค่านิยมที่ผิด

ปัจจุบันค่านิยมของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงจากการยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มาเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตปกติเป็นเรื่องธรรมดา เห็นคนซื้อเป็นคนเชื่อ เป็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำให้การทุจริตคอร์รัปชัน โดยไม่มีความละอายต่อบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง

๒. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (หาค่าเฉลี่ยรวม)

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง/การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงต่อการ

ทุจริต

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตประจำปีออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต ตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ โดยสามารถระบุกิจกรรม/กระบวนการ ดังนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่
๒. การใช้งบประมาณ
๓. การใช้อำนาจ
๔. การใช้ทรัพย์สินของราชการ

ตารางที่ ๑ ระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
		Know Factor	Unknow Factor
๑.	การปฏิบัติหน้าที่		
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน		√
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก		√
๒.	การใช้งบประมาณ		
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้		√
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ		
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง		√
๓.	การใช้อำนาจ		
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ		√
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ		
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง		√

หมายเหตุ:

Know Factor หมายถึง ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นสูง (มีประวัติอยู่แล้ว)

Unknow Factor หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้น หรือไม่เคยมีประวัติมาก่อนแต่ก่อนแต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่าจะมีโอกาสเกิด

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร ดังต่อไปนี้

สถานะสีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำมาก หรือ ไม่มี

สถานะสีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ หรือปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติ ควบคุมได้ ดูแลได้

สถานะสีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง หรือสูงมาก เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงสุด เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะสีเขียว	สถานะสีเหลือง	สถานะสีส้ม	สถานะสีแดง
๑.	การปฏิบัติหน้าที่				
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน		√		
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก				√
๒.	การใช้งบประมาณ				
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้				√
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	√			
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง			√	
๓.	การใช้อำนาจ				
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ		√		
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ				
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง		√		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level Matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริต

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการและมีความเสี่ยงในการทุจริตที่

ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล

ในความรุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล

ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level Matrix))

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ จำเป็นของการ เฝ้าระวัง ๓ ๒ ๑	ระดับความ รุนแรงของ ผลกระทบ ๓ ๒ ๑	ค่าความ เสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
๑.	การปฏิบัติหน้าที่			
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน	๒	๒	๔
	- การเรียกรับ เงิน ทริพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	๓	๓	๙
๒.	การใช้งบประมาณ			
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้	๓	๓	๙
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	๓	๓	๙
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	๓	๒	๖
๓.	การใช้อำนาจ			
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	๓	๒	๖
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ			
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	๒	๒	๔

จากตารางที่ ๓ ผู้จัดทำนำข้อมูลที่มีสถานะความเสี่ยงในช่องโดยเฉพาะสีแดง สีส้ม และสีเหลือง จากตารางที่ ๒ มาหาค่าเฉลี่ยรวมในขั้นตอนที่ ๓ (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ)

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือ ขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือ ขั้นตอนรอง SHOULD
๑.	การปฏิบัติหน้าที่		
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน	๒	-
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	๓	-
๒.	การใช้งบประมาณ		
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้	๓	-
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	๓	
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	๓	-
๓.	การใช้อำนาจ		
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	๓	-
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ		
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	๒	-

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึง หน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย		X	X
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่ม Financial		X	X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		X	X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	X	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	X	X	

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Assessment)

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตที่มีค่าความเสี่ยงรวม สูง ๆ จากตารางที่ ๓ มาประเมินเทียบหรือประเมินกับมาตรการการควบคุมจัดการของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าความเสี่ยงที่แท้จริงคือเรื่องอะไรสามารถแบ่งระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

- ระดับดี หมายถึง จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเลยทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม
- ระดับพอใช้ หมายถึง จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ
- ระดับอ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อยการจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
๑.	การปฏิบัติหน้าที่				
	- การให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตัวมากกว่างาน	พอใช้			√
	- การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	พอใช้			√
๒.	การใช้งบประมาณ				
	- การทุจริตในการจัดเก็บรายได้	พอใช้			√
	- การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ	ดี	√		
	- การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	พอใช้			√
๓.	การใช้อำนาจ				
	- การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	ดี	√		
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ				
	- บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	พอใช้		√	

จากตารางที่ ๔ ผู้จัดทำนำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำให้การประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่า ความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยง ตามความรุนแรงของความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ผู้จัดทำเลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง และระดับค่อนข้างสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ที่	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑.	การปฏิบัติหน้าที่ - การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	๑.นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกรับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และแนวทางเกี่ยวกับการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ยึดถือแนวทางกล่าวอย่างเคร่งครัด

๒.	การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี,ค่าธรรมเนียมขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ)	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดเก็บรายได้สรุปรายงานประจำเดือนและเสนอให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง ๔. ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของเทศบาลเมืองแม่เหียะ
	การใช้งบประมาณ (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเหี้ย (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเหี้ย เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก)	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๔. ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของเทศบาลเมืองแม่เหียะ

	การใช้งบประมาณ (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างต้องไม่ให้เกิดกรณี การแสวงหาผลประโยชน์ การรับผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลในฐานะและตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือการใช้ข้อมูลลับในการจัดหาที่มีหน้าที่ในการจัดหา ล่วงรู้จากการทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำให้เกิดการแข่งขันใน การเสนอราคาอย่างไม่เป็นธรรม ๔. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ละโครงการ รับรองตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และส่วนได้เสียใด ๆ กับผู้เสนอราคาตามแบบฟอร์มคำรับรองที่เทศบาลกำหนด ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียน
๓.	การใช้อำนาจ การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้รับทราบ ๒. ในการปฏิบัติงานให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับทางราชการ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการฯ อย่างเคร่งครัด ๓. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๔. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัย

		พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๕. ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง ๖. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการร้องเรียนของเทศบาลเมืองแม่เหียะ
๔.	การใช้ทรัพย์สินของราชการ บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกรับทราบ ๒. ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔. ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ หรือวัสดุสำนักงานเพื่อประโยชน์ของทางราชการเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ๕. ไม่เบียดบัง ยักยอกทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น ๖. ระมัดระวังไม่ให้ทรัพย์สินของทางราชการ ขำรุค เสียหายก่อนเวลาอันควร การซ่อมแซมหรือบูรณะถือเป็นความจำเป็นต้องกระทำตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ ผู้จัดทำติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผน บริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตต่อไป ดังต่อไปนี้

สถานะสีเขียว หมายถึง ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง หมายถึง เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงทุจริตลดลง ระดับรุนแรงน้อยกว่า ๓

สถานะสีแดง หมายถึง เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายยังไม่ได้แก้ไข ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ความเสี่ยงทุจริตไม่ลดลง ระดับความรุนแรงมากกว่า ๓

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	มาตรการป้องกันการทุจริต	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง		
			เขียว	เหลือง	แดง
๑.	๑.นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกรับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่นให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และแนวทางเกี่ยวกับการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ตาม	การปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	✓		

	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ยึดถือแนวดังกล่าวอย่างเคร่งครัด				
๒.	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดเก็บรายได้ สรุปรายงานประจำเดือนและเสนอให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มีชอบ ให้แจ้งเบาะแสต่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของเทศบาลเมืองแม่เหียะ	การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ, และค่าธรรมเนียมอื่นๆ)	✓		
๓.	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	การใช้งบประมาณ (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก)	✓		

	๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕.เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มี ชอบ ให้แจ้งเบาะแสด่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของ เทศบาลเมืองแม่เหิยะ				
๔.	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกรับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างต้อง ไม่ให้มีกรณีการแสวงหาผลประโยชน์ การรับ ผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลใน ฐานะและตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน การจัดหาหรือการใช้ข้อมูลลับในการ จัดหาที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดหาล่วงรู้จาก การทำหน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำ ให้เกิดการแข่งขันใน การเสนอราคา อย่างไม่เป็นธรรม ๔. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการ จัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการ รับรอง ตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และ ส่วนได้เสียใด ๆ กับผู้เสนอราคาตาม แบบฟอร์มคำรับรองที่เทศบาลกำหนด ๕.เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณที่มี ชอบ ให้แจ้งเบาะแสด่อนายกเทศมนตรี ฯ หรือผ่านช่องทางการ ร้องเรียน	การใช้งบประมาณ (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการ ตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	✓		
	๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่	การใช้อำนาจ การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	✓		

	ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกทราบ ๒.ในการปฏิบัติงานให้ถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับทางราชการ ประมวลจริยธรรมของข้าราชการฯ อย่างเคร่งครัด ๓.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๔. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่นให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๕. ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง ๖. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ ให้แจ้งเบาะแสด่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่องทางการร้องเรียนของเทศบาลเมืองแม่เหียะ				
	๑.นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานและการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอกทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่นให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ หรือวัสดุ	การใช้ทรัพย์สินของราชการ บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง		✓	

	สำนักงานเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ๕. ไม่เบียดบัง ยกยอทรัพย์สินของทาง ราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือ ผู้อื่น ๖. ระมัดระวังไม่ให้ทรัพย์สินของทาง ราชการชำรุด เสียหายก่อนเวลาอันควร การซ่อมแซมหรือบูรณะถือเป็นความ จำเป็นต้องกระทำตามความเหมาะสม				
--	--	--	--	--	--

หมายเหตุ

สีแดง	เกินกว่าการยอมรับ
สีเหลือง	เกิดขึ้นแล้ว แต่ยอมรับได้
สีเขียว	ยังไม่เกิด เฝ้าระวังต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๗ ผู้จัดทำนำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๖ ออกตามสถานะ ๓ สถานะ ซึ่งในขั้นตอนที่ ๗ สถานะความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้ จะต้องมีกิจกรรม หรือ มาตรการอะไร เพิ่มเติมต่อไป โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงออกเป็น ดังนี้

๗.๑ เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีแดง Red)

๗.๒ เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม (สถานะสีเหลือง Yellow)

๗.๓ ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง (สถานะสีเขียว Green)

ตารางที่ ๗ ตารางจัดทำระบบความเสี่ยง

๗.๑ สถานะสีแดง Red เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีแดง)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
-	-

๗.๒ สถานะสีเหลือง Yellow เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเหลือง)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
การใช้ทรัพย์สินของราชการ - บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการ ไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	- ดำเนินการตามมาตรการป้องกันการทุจริตอย่าง เคร่งครัด - รายงานผู้บริหารทราบทุก ๓ เดือน

๗.๓ สถานะสีเขียว Green ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ความเสี่ยงการทุจริต (สถานะสีเขียว)	มาตรการป้องกันการทุจริต เพิ่มเติม
การปฏิบัติหน้าที่ - การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	-
การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก) (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	-
การใช้อำนาจ - การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	-

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๘ ผู้จัดทำ จัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวมว่า มีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริต ตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี) สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง สีแดงหมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการกำกับ และติดตามประเมินผล ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ ตารางรายงานการบริหารความเสี่ยง

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑.	-	การใช้ทรัพย์สินของราชการ - บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง	-
๒.	การปฏิบัติหน้าที่ - การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก	-	-
๓.	การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ, และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก) (๓) การจัดซื้อจัดจ้าง และการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	-	-
๔.	การใช้อำนาจ - การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ	-	-

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตต่อผู้บริหารเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตามตารางที่ ๙ และ ๑๐ ดังนี้

ตารางที่ ๙ แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ณ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ หน่วยงานที่ประเมิน เทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง	บริหารความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
โอกาส/ความเสี่ยง	การใช้ทรัพย์สินของราชการ - บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง การปฏิบัติหน้าที่ - การเรียกรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก การใช้งบประมาณ (๑) การทุจริตในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) (๒) การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะค่าที่พัก) (๓) การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง ใช้อำนาจ - การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ
สถานะของการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☒ เฝ้าระวังติดตามต่อเนื่อง ☐ เริ่มดำเนินการไปบ้าง แต่ยังไม่ครบถ้วน ☐ ต้องการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงใหม่ให้เหมาะสม ☐ เหตุผลอื่น ๆ (โปรดระบุ)

ผลการดำเนินงาน	๑. การใช้ทรัพย์สินของราชการ (บุคลากรเทศบาลมีการนำทรัพย์สินของราชการไปเป็นของส่วนตัวหรือนำไปให้กลุ่มหรือพวกพ้อง) - นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหียะ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางราชการอย่างเคร่งครัด - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหียะ ไม่เรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียภายนอก - การใช้ทรัพย์สินของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ให้คำนึงถึงความคุ้มค่า ประหยัด และประโยชน์ของเทศบาลฯ เป็นหลัก และช่วยกันดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของเทศบาลฯ ด้วย ๒. การใช้งบประมาณ ๒.๑ การทูลจรรยาในการจัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ,และค่าธรรมเนียมอื่นๆ) - นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหียะ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินทางราชการอย่างเคร่งครัด ๒.๒ การเบิกเงินราชการเป็นเท็จ (เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก) - นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหียะ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินราชการ - ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมดูแล อย่างใกล้ชิด ๒.๓ การจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง - นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต
-----------------------	--

	- ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง - ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างไม่มีกรณีการแสวงหาผลประโยชน์ การรับ ผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลในฐานะ และตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือการใช้ข้อมูลลับในการจัดหาที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดหาล่วงรู้จากการทำงานที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำให้เกิดการแข่งขัน ในการเสนอราคาอย่างไม่เป็นธรรม - คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการ รับรองตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และส่วนได้เสียใด ๆ กับผู้เสนอราคาตามแบบฟอร์มคำรับรอง ที่เทศบาลกำหนด ๓. การใช้อำนาจ (การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต ไม่เป็นไปตามลำดับ นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ ประกาศเจตนารมณ์การบริหารงานสุจริต - ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ - การปฏิบัติงานไม่เอื้อประโยชน์แก่พวกพ้อง และต้องคำนึงถึงการก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่หน่วยงาน มีความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตรวจสอบได้ - ไม่มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง
--	--

ตารางที่ ๑๐ ตารางการเสนอขอปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตระหว่างปี
(ทดแทนแผนเดิม)

หน่วยงานที่เสนอขอ วันที่เสนอขอ		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงเดิม		
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงใหม่		
ผู้รับผิดชอบหลัก		
ผู้รับผิดชอบรองที่เกี่ยวข้อง		
เหตุผลในการเปลี่ยนแปลง	๑. ๒. ๓. ๔.	
ประเด็นความเสี่ยงหลัก	เดิม	ใหม่

ภาคผนวก

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูงสุด		
การใช้ งบประมาณ การจัดเก็บรายได้	การทุจริตในการ จัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ ,และ ค่าธรรมเนียม อื่นๆ)	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่ขาด เจ้าหน้าที่ยังขาด ความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน และอาจก่อให้เกิด การทุจริตในการ จัดเก็บรายได้ (ภาษี, ค่าธรรมเนียมขยะ ,และค่าธรรมเนียม อื่นๆ)	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. ประชาชนผู้มี หน้าที่ชำระภาษี ใช้ความเป็น ส่วนตัวในการ โอนเงินค่าภาษี โดยตรงให้กับ เจ้าหน้าที่ ๓.เจ้าหน้าที่มี ปัญหาทางด้าน การเงิน	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒.ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การ ฝากเงิน การเก็บ รักษาเงินและการ ตรวจเงินขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ และระเบียบ/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง					✓			๑.นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนง สุจริตในการบริหารงานและการ เป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอกรับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงาน ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการ จัดเก็บรายได้ สรุปรายงาน ประจำเดือนและเสนอให้ผู้บริหาร ทราบทุกครั้ง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บ รายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้า ข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือ ผ่านช่องทางการ ร้องเรียนของ เทศบาลเมืองแม่เหียะ	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต ในการ จัดเก็บ รายได้

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูงสุด		
ก าร ใ ช้ งบประมาณ การเบิกจ่ายเงิน งบประมาณ	เบิกเงินราชการ ตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่า พาหนะ ค่าที่พัก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่ขาด ความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงาน และอาจก่อให้เกิด การทุจริตเบิกเงิน ราชการตามสิทธิ เป็นเท็จ เช่น ค่า เช่า บ้าน ค่าเบี้ย เลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่มี ปัญหาทางด้าน การเงิน ขาด คุณธรรม จริยธรรมใน ตนเอง	๑.ผู้ บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒.ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของ ข้าราชการ ส่วน ท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบ/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง		✓						๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจตนารมณ์/เจตจำนงสุจริต ในการบริหารงานและการเป็น องค์กรธรรมาภิบาล มีการประกาศ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอกรับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแล ให้ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติ ตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วน ท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๖๒ และ ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๔.ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจสอบการจัดเก็บ รายได้อย่างน้อย ปี ละ ๒ ครั้ง ๕. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ความผิดเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ ที่ มี ขอบ ให้ แจ้ง เบาะ แส ต่อ นายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียนของเทศบาลเมือง แม่เหียะ	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต ในการ จัดเก็บ รายได้

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูงสุด		
การใช้อำนาจ การขออนุมัติ/ อนุญาต	การทุจริต การใช้ อำนาจ พิจารณา ตรวจสอบและ เสนอ ความเห็น ของการอนุมัติ อนุญาตไม่ ดำเนินการ ตามลำดับคำขอ	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.การพิจารณา อนุมัติ อนุญาต อาจมีเจ้าหน้าที่ บางท่านเอื้อ ประโยชน์ให้กับผู้ ขออนุญาตบาง รายการที่ คุณสมบัติไม่ ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. หน้าที่บางราย เอื้อประโยชน์ ให้กับพวกพ้อง หรือบุคคลที่ คุ้นเคยกัน ทั้งที่ คุณสมบัติไม่ ถูกต้องครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การ ปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒. ประกาศเจนา รมณ์/เจตจำนง สุจริตในการ บริหารงาน และการเป็น องค์กร ธรรมาภิบาล มี การประกาศ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และ ผู้มีส่วนได้เสีย ภายนอกทราบ		✓						๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ ประกาศเจ นารมณ์/เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน และการเป็นองค์กรธรรมาภิบาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้เสียภายนอก รับทราบ ๒. ในการปฏิบัติงานให้ถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับทางราชการ ประมวล จริยธรรมของข้าราชการฯ อย่างเคร่งครัด ๓..ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๔. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัย พนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงาน ๕. ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง ๖. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิด เกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือผ่านช่อง ทางการ ร้องเรียนของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การ ทุจริต พิจารณา อนุมัติ/ อนุญาต

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูงสุด		
การปฏิบัติหน้าที่ โดยการทุจริต	การปฏิบัติหน้าที่ ที่มีการเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้ เสียภายนอก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.การเรียกรับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ๆ จากผู้มีส่วนได้ เสียภายนอก	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. หน้าที่บางราย เอื้อประโยชน์ ให้กับพวกพ้อง หรือบุคคลที่ คุ้นเคยกัน รวมทั้งได้รับเงิน หรือทรัพย์สิน จากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ๓.เจ้าหน้าที่มี ความต้องการใช้ เงิน	๑.ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒. ประกาศเจนา รณณ์ /เจตจำนง สุ จ ริ ต ใน ก า ร บ ริ ห า ร ง า น และการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ มีส่วนได้ เสีย ภายนอกกรับทราบ		✓						๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๓.ประกาศเจนาณณ์/เจตจำนงสุจริต ในการบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอกกรับทราบ ๔.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้ ถื อ ป ฏิ บั ตี ต าม ป ระ ก าศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และแนวทางการ รับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ยึดถือแนว ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด	จำนวนเรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับการ ทุจริตและ เรียกรับ ผลประโยชน์

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ เดือน ตุลาคม ๒๕๖๔ - มีนาคม ๒๕๖๕ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการ ทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่ มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูงสุด		
การใช้ทรัพย์สิน ของทางราชการ	การทุจริต โดย การใช้ ทรัพย์สินของทาง ราชการไปเป็น ของส่วนตัวหรือ นำไปให้กลุ่มหรือ พวกพ้อง	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.บุคลากร เทศบาลมีการนำ ทรัพย์สินของ ราชการไปเป็นของ ส่วนตัวหรือนำไป ให้กลุ่มหรือพวก พ้อง	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่ ขาดความยับยั้ง ชั่งใจในการใช้ ทรัพย์สินของทาง ราชการ	๑. ผู้บังคับบัญชา ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒. ประกาศเจนา รณณ์/เจตจำนง สุ จ ริ ต ใน ก า ร บ ริ ห า ร ง า น และการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการ ประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอก รับทราบ ๓. ป ฎิ บั ตี ต าม ร ะ เ บ ยี ย บ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัด จ้างและการบริหาร พัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๐๗ และ ๒๐๘				✓				๑. นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ประกาศเจนาณณ์/เจตจำนงสุจริตใน การบริหารงานและการเป็นองค์กร ธรรมาภิบาล มีการประกาศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มี ส่วนได้เสียภายนอกรับทราบ ๒.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ ข้าราชการ และพนักงานปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมให้ความรู้ เกี่ยวกับวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น ให้กับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ๔.ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เช่น น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถยนต์ หรือวัสดุ สำนักงานเพื่อประโยชน์ของทาง ราชการเท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ๕.ไม่เบียดบัง ยกยอกทรัพย์สินของ ทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือผู้อื่น ๖. รมัถระวังไม่ให้ทรัพย์สินของทาง ราชการชำรุด เสียหายก่อนเวลาอัน ควร การซ่อมแซมหรือบูรณะถือเป็น ความจำเป็นต้องกระทำตามความ เหมาะสม	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต และการใช้ ทรัพย์สิน ของทาง ราชการไป เป็นของ ส่วนตัว หรือนำไป ให้กลุ่ม หรือพวก พ้อง

สรุปรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ
ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๔ เดือนเมษายน ๒๕๖๔ - ตุลาคม ๒๕๖๔ (รอบ ๖ เดือน)

กิจกรรม/ โครงการ	ประเด็น/ขั้นตอน/ กระบวนการ ดำเนินงาน	เหตุการณ์ความ เสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจ มีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิด การทุจริต	การควบคุม/ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง							มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิด การทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
					ไม่มี	ต่ำ มาก	ต่ำ	กลาง	สูง	สูง มาก	สูงสุด		
งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง และการตรวจรับ ที่เอื้อเพื่อให้ ประกอบการราย ใดรายหนึ่ง	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒.เจ้าหน้าที่มีการ เอื้อประโยชน์ ให้กับผู้รับจ้างราย ใด รายหนึ่ง ซึ่ง เสนอผลประโยชน์ ส่วนตนให้กับ เจ้าหน้าที่	๑.ผู้บังคับบัญชา ขาดการควบคุม อย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่มี ปัญหาทางด้าน การเงิน ขาด คุณธรรม จริยธรรมใน ตนเอง	๑. ผู้ บั ง คั บ บั ญ ช า ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของ ข้าราชการ และ พนักงาน อย่าง เคร่งครัด ๒.ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัด จ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ และระเบียบ/ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง		✓						๑.ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ดูแลให้ข้าราชการ และพนักงาน ปฏิบัติ ตาม ระเบียบอย่าง เคร่งครัด ๒. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องไม่ให้เกิดมีการแสวงหา ผลประโยชน์ การรับ ผลประโยชน์ การใช้อิทธิพลใน ฐานะและตำแหน่งหน้าที่ ที่ เกี่ยวข้องในการจัดหาหรือการใช้ ข้อมูลลับในการจัดหาที่มีหน้าที่ ในการจัดหาล่วงรู้จากการทำ หน้าที่ นำไปใช้ประโยชน์ จะทำ ให้เกิดการแข่งขันใน การเสนอ ราคาอย่างไม่เป็นธรรม ๓. คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ การจัดซื้อจัดจ้างแต่ละโครงการ รับรองตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ ทับซ้อน และส่วนได้เสียใด ๆ กับ ผู้เสนอราคาตามแบบฟอร์มคำ รับรองที่เทศบาลกำหนด ๔. เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้า ข่ายความผิดเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณที่มีขอบ ให้แจ้ง เบาะแสต่อนายกเทศมนตรีฯ หรือ ผ่านช่องทางการ ร้องเรียน	จำนวน เรื่อง ร้องเรียน เกี่ยวกับ การทุจริต ในการ จัดซื้อจัด จ้างหรือ ตรวจรับ งานจ้าง

